

به نام خدا

موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

خیروزی باز نویسی قوانین اقتصادی

برنامه‌ای برای رشد و رونق فراگیر

مؤلف: ژوزف استیگلیتز
اقتصاددان ارشد مؤسسه روزوت

مترجم:
زهرا کریمی

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

۱۱..... پیشگفتار مؤسسه

۱۳..... پیشگفتار مترجم

فصل اول

۱۵..... خلاصه اجرایی

۱۷..... مهار ثروتمندترین گروه درآمدی

۱۷..... اصلاح بخش مالی

۱۸..... تشخیص نیازها برای رشد بلندمدت

۱۸..... رقابتی کردن بازارها

۱۸..... ایجاد توازن میان مالیات و پرداخت‌های انتقالی

۱۸..... رشد طبقه متوسط جدید

۱۸..... هدف قرار دادن اشتغال کامل

۱۸..... توانمندسازی کارگران

۱۹..... گسترش دسترسی به بازار کار و فرصت پیشرفت

۱۹..... گسترش فرصت و امنیت اقتصادی

فصل دوم

۲۱..... مقدمه

۲۴..... مدل‌های قدیمی اشتباه می‌کنند

۲۶..... دیدگاهی جدید: اهمیت نهادها و اصلاح عدم توازن ساختاری

۲۷..... ثروت و نابرابری

۲۸..... چگونه آمریکا به این نقطه رسید

۳۰..... داستان اقتصاد امروز آمریکا

۳۲..... ساختار کتاب

- قوانین متداول ۳۵
- قدرت بیشتر در بازار، رقابت کمتر ۳۷
- چرا بازار آزاد قوانین و قواعدی دارد؟ ۳۷
- تکنولوژی‌های جدید، منابع جدید قدرت بازار ۳۹
- جهانی‌شدن توازن قدرت را تغییر می‌دهد ۴۰
- پیامدهای قدرت بازار بر برابری و بهره‌وری ۴۱
- رشد بخش مالی ۴۲
- شکست بخش مالی و تنظیم عملکرد خود ۴۲
- رشد بازارهای مالی و نابرابری ۴۳
- مقررات مالی ضعیف به عجز اقتصادی ضعیف‌تر منجر می‌شود ۴۴
- انقلاب سهامداران، افزایش حقوق مدیران اجرایی شرکت‌ها و فشار به طبقه کارگر ۴۷
- قوانینی که منجر به افزایش برتری سهامدار می‌شود ۴۸
- تغییر قوانین عامل افزایش حقوق مدیران ۴۹
- پرداخت‌های هنگفت به مدیران اجرایی منجر به کاهش سرمایه‌گذاری می‌شود ۵۰
- مالیات کمتر برای ثروتمندان ۵۱
- انقلاب مالیاتی برای سطوح بالای درآمدی ۵۲
- کاهش نامتوازن مالیات موجب افزایش نابرابری شده است ۵۳
- نرخ‌های پایین‌تر مالیات تأثیری بر رشد نداشته است ۵۴
- پایان سیاست‌های پولی با هدف تحقق اشتغال کامل ۵۵
- دغدغه تورم فدرال رزرو ۵۶
- پیامدهای کنارگذاشتن هدف تحقق اشتغال کامل ۵۷
- خاموش کردن صدای کارگر ۵۸
- افزایش نفوذ شرکت‌ها، به قیمت از دست رفتن حقوق کارگران ۵۹
- تضعیف اتحادیه‌های کارگری، تهدیدی برای منافع کارگران ۶۱
- کاهش قدرت سیاسی کارگران ۶۱
- کاهش مداوم استانداردهای کار ۶۱

۶۲	کاهش سطح زندگی کارگران آمریکایی
۶۳	افزایش فقر در لایه پایینی بازار کار
۶۵	تبعیض نژادی
۶۵	تاریخچه محرومیت براساس قانون
۶۷	نابرابری در پیامدها برای رنگین پوستان
۷۰	پیامدهای اقتصادی تبعیض ساختاری
۷۱	تبعیض جنسیتی
۷۱	عدم انطباق قوانین با وضعیت زنان شاغل
۷۳	ماندگار شکاف جنسیتی در دستمزدها
۷۳	مزایای اقتصادی برابری جنسیتی

فصل سوم

۷۵	بازنویسی مقررات
۷۷	مهار گروه‌های بالای -رامان
۷۸	رقابتی کردن بازارها
۷۸	بازگرداندن توازن به حقوق مالکیت معنیه
۷۹	بازگرداندن توازن به توافق نامه‌های تجاری
۸۰	کنترل هزینه بهداشت و درمان از طریق چانه‌زنی دولتی
۸۱	ایجاد توازن میان قوانین ورشکستگی از طریق گسترش پوشش قانون ورشکستگی برای مالکین مسکن و دانشجویان
۸۲	اصلاح بخش مالی
۸۳	توقف حمایت‌های بی‌رویه از بنگاه‌های بزرگ
۸۴	تنظیم مقررات برای بانکداری سایه و توقف کار بانک‌ها در خارج از آمریکا
۸۵	شفاف سازی در تمام بازارهای سرمایه
۸۶	کاهش هزینه کارت‌های اعتباری
۸۶	اجرای قوانین همراه با جریمه‌های بیشتر
۸۷	اصلاح حاکمیت فدرال رزرو

۸۸	تأکید بر رشد بلندمدت در نگاه‌ها
۸۸	بازسازی حقوق پرداختی به مدیران ارشد
۸۹	اعمال مالیات بر معاملات مالی
۹۰	توانمندسازی ذی‌نفعان بلندمدت
۹۰	ایجاد توازن میان سیستم مالیاتی و پرداخت‌های انتقالی
۹۱	افزایش نرخ نهایی مالیات برای گروه‌های بالای درآمدی
۹۱	اعمال «مالیات منصفانه»
۹۳	تشویق سرمایه‌گذاری در آمریکا از طریق اعمال مالیات بر کل درآمد شرکت‌ها در سراسر جهان
۹۳	اعمال سیاست‌های مالیاتی مشوق رشد اقتصادی و برابری
۹۴	تقویت طبقه متوسط
۹۴	تحقق اشتغال کامل
۹۵	اصلاح سیاست پولی به منظور اولویت دادن به اشتغال کامل
۹۶	افزایش سرمایه‌گذاری عمومی
۹۶	سرمایه‌گذاری در بازسازی زیرساخت‌های با مأموریت
۹۷	گسترش دسترسی به حمل‌ونقل عمومی
۹۷	توانمندکردن کارگران
۹۸	تقویت حق چانه‌زنی جمعی
۹۹	تعیین استانداردها توسط دولت
۹۹	افزایش بودجه برای اجرا و افزایش مجازات برای نقض استانداردهای کارگری
۱۰۰	افزایش حداقل مزد
۱۰۰	افزایش مزد اضافه‌کاری اجباری
۱۰۰	افزایش دسترسی به بازار کار و فرصت برای پیشرفت
۱۰۱	اصلاح نظام عدالت کیفری به منظور کاهش نرخ زندانی‌ها
۱۰۲	اصلاح قانون مهاجرت از طریق ایجاد مسیری برای کسب تابعیت
۱۰۲	قانونی کردن پرداخت مرخصی استعلاجی
۱۰۳	قانونی کردن مرخصی با حقوق برای مشکلات خانوادگی

۱۰۳	پرداخت یارانه برای مراقبت از کودکان
۱۰۴	تاکید بر مزد یکسان
۱۰۴	حمایت از دسترسی زنان به خدمات بهداشتی و درمانی برای داشتن فرزند
۱۰۵	ضرورت گسترش فرصت و امنیت اقتصادی
۱۰۵	ضرورت سرمایه‌گذاری در دوران کودکی از طریق کمک هزینه برای فرزند، ملاقات در خانه و آموزش‌های قبل از کودکستان
۱۰۶	افزایش دسترسی به آموزش عالی از طریق بودجه عمومی، ایجاد تحول در وام دانشجویی و نظارت دقیق بر مراکز آموزشی خصوصی
۱۰۷	تأمین اقبای بهداشتی همگانی کم هزینه
۱۰۸	ضرورت گسترش دسترسی به خدمات بانکی از طریق پست بانک
۱۰۹	ضرورت ایجاد یک صندوق عمومی برای تأمین مالی مسکن
۱۱۰	افزایش امنیت و ران با ایستکی از طریق کاهش هزینه‌های مبادلاتی و استعمار بازنشستگان و گسترش تأمین اجتماعی
۱۱۲	ضرورت اصلاح نابرابری سراسری
۱۱۳	نتیجه‌گیری

پیوست

۱۱۵	پیوست: بررسی اجمالی روند اخیر نا.ا.بر
۱۲۰	نقش فناوری و جهانی‌شدن
۱۲۱	تکنولوژی و مهارت‌ها
۱۲۲	جهانی‌شدن

یادداشت‌ها

۱۲۶	مقدمه
۱۲۸	قوانین جاری
۱۳۲	بازنویسی قوانین
۱۳۹	پیوست

فهرست نمودارها

۴۴.....	نمودار ۱
۴۶.....	نمودار ۲
۴۹.....	نمودار ۳
۵۴.....	نمودار ۴
۶۴.....	نمودار ۵
۶۷.....	نمودار ۶
۶۹.....	نمودار ۷
۷۲.....	نمودار ۸
۱۱۸.....	نمودار ۹

پیشگفتار هفتم

اقسام مختلف نابرابری پيامدهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی متفاوتی به همراه دارند. این جمله می‌تواند به کاهش مشارکت اجتماعی، سرمایه‌های جمعی در اثر افزایش نابرابری در توزیع درآمد اشاره کند. از طرف دیگر، به گفته آمارتیا سن، برنده جایزه نوبل اقتصاد و ساحت نظریه به دست در حوزه عدالت اجتماعی و اقتصادی، شدت درفتت نابرابری در توزیع فرصت‌ها، کاهش بهره‌وری و به دنبال آن افورزش و توسعه اقتصادی را به همراه دارد. با توجه به پیامدهای مختلف نابرابری، که هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم قابل توجهی برای جامعه و اقتصاد به همراه دارد، طراحی سیاست‌های کارآمد در این حوزه از اهمیت بسزایی برخوردار است.

نگاه غالب در حوزه مدیریت کلان اقتصادی و سیاست‌گذاری به دو گروه اصلی تقسیم می‌شود: اول مدافعان نظام بازار قرار دارند. این افراد، که از جمله آنها می‌توان به میلتون فریدمن اشاره کرد، با مطالعات خود نشان می‌دهند که بهترین راه برای دستیابی به یک نظام اقتصادی پایدار و کارآمد، دولت حداقلی و واگذار کردن آن به نظام بازار یا به گفته آدام اسمیت دست نامرئی است. پس از رکود بزرگ اقتصادی در دهه ۱۹۳۰ میلادی، مکتبی در نقد این افراد و نظام بازار شکل گرفت. این مکتب جدید، که از سرمداران آن می‌توان به جان مینارد کینز و هایمن مینسکی، اشاره کرد، نقش دولت را پررنگ‌تر دانسته و نقاط ضعف نظام بازار را نشان می‌دهند.

از جمله نقاط ضعف نظام بازار، یا به قول اقتصاددانان موارد شکست بازار، می‌توان به شکل‌گیری انواع مختلف نابرابری در سطح جامعه اشاره کرد. به عقیده منتقدان نظام بازار، رویارویی با این نابرابری‌ها نیازمند سیاست‌گذاری‌های هدفمند و اصولی دولت در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی است. از این رو، تا کنون سیاست‌های مختلفی از سوی اقتصاددانان، جامعه‌شناسان و دیگر صاحب‌نظران این حوزه، دولت‌ها و سیاست‌گذاران پیشنهاد شده‌اند. برخی از این سیاست‌ها با شکست مواجه شده و برخی موفقیت‌آمیز بوده‌اند. رُوزف استیگلیتز، برنده جایزه نوبل اقتصاد و اقتصاددان برجسته معاصر، از جمله کسانی است که این سیاست‌ها را کافی ندانسته و در کتاب حاضر بازنگری سیاست‌های مربوط را پیشنهاد می‌کند.

این اقتصاددان برجسته، در کتاب پیش‌رو، ابتدا سیاست‌های پیش‌گرفته از سوی یکی از کشورهای صنعتی جهان - ایالات متحده آمریکا - را زیر ذره‌بین قرار می‌دهد و روی در ادامه نشان می‌دهد که یکی از دلایل شکست برخی از سیاست‌های ایالات متحده پیگیری نظام بازار است. علاوه بر آن، این نویسنده اقتصاد، بر ضرورت بازنگری در سیاست‌های اقتصادی در این کشور تأکید می‌کند. از آنجاییکه بخشی از سیاست‌گذاری اصول مبتنی بر بررسی تجربه سایر کشورها شکل می‌گیرد، در نتیجه مطالعه نظرات مختلف درباره عملکرد سیاست‌گذاری در ایالات متحده آمریکا، دلالت‌های سودمندی به همراه خواهد داشت.

یکی از رسالت‌های اصلی موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی گسترش ادبیات موجود در کشور تا مرزهای دانش در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی است. کتاب حاضر نوشته ژوزف استیگلیتز، برنده نوبل اقتصاد و یکی از اقتصاددانان برجسته حوزه سیاست‌های اقتصادی است که به اهتمام سرکار خانم دکتر زهرا کریمی، ترجمه شده است. امید است که مطالعه آن علاوه بر کمک به سیاست‌مداران در طراحی سیاست‌های کارآمد، برای جامعه دانشگاهی و همچنین علاقمندان به این حوزه سودمند باشد.

دکتر شهرام غفاری

رئیس مؤسسه

پاییز ۱۳۹۵

www.ketab.ir

پیشگفتار مترجم

استیگلیتز همانند بسیاری دیگر از منتقدان دیدگاه نئولیبرالی، بروز بحران در نظام سرمایه‌داری لیبرال را قطعی می‌دانست و بحرانی مشابه بحران مالی سال ۲۰۰۸ را پیش‌بینی می‌کرد. این پیش‌بینی‌ها سرانجام به واقعیت پیوست و بحران از بازارهای مالی آغاز شد و آسیبی جدی به تمامی بخش‌های اقتصادی وارد آورد. هزینه سنگین این بحران بر دوش خانوارهای متوسط و کم‌درآمد قرار گرفت و فقر و نابرابری تشدید شد. برای جلوگیری از بروز این گونه بحران‌ها، ایجاد جامعه‌ای مرفه، بازنویسی قوانین در جهت‌ی عملکرد اقتصادی را بهبود بخشد و چشم‌انداز بهتری را برای مردم رسم کند ضروری است.

این کتاب نه تنها می‌کند که کاهش نابرابری صرفاً با اعمال سیاست‌های مالیاتی امکان‌پذیر نیست. قواعد حاکم بر بازارها تأثیر بسزایی بر نحوه توزیع درآمد دارد؛ به علاوه، صاحبان سرمایه قادرند که به بدون اجرای قوانین در جهت تأمین منافع خود، اعمال خود را در بازارها براساس شناخت دقیق سازوکار اقتصاد کشور، فرغند و قوانین جدیدی را برای سالم‌سازی بخش‌های اقتصادی تدوین کرد. در این راستا، استیگلیتز بر تحقق هدف اشتغال کامل و توانمندسازی کارگران برای کاهش فقر و نابرابری و تضمین رشد اقتصادی تأکید می‌کند.

باتوجه به نابرابری عمیق و نارضایتی فزاینده مردم، باید تغییرات گسترده و جامعی در ساختارهای اقتصادی ایجاد

رؤف استیگلیتز، برنده جایزه نوبل اقتصاد در سال ۲۰۰۱، در ایران ناشناخته نیست و برخی از کتاب‌ها و مقالات او به فارسی ترجمه شده است. وی کارهایش از یک جهانی بود که به دلیل مخالفت با سیاست‌های صندوق بین‌المللی پول در روسیه و آسیای جنوب شرقی از بانک جهانی کناره‌گیری کرد. نظرات انتقادی او در مورد عدم کارایی سیاست‌های «سولی» و تأکیدش بر ضرورت کاهش فقر و نابرابری در جهان بار بار گسده‌ای در کشورهای صنعتی و در حال توسعه داشته است.

کتاب ضرورت بازنویسی قوانین اقتصادی، برنامه‌ای برای رشد و رونق فراگیر آخرین کتاب استیگلیتز است. این کتاب نشان می‌دهد که افزایش نابرابری در آمریکا حاصل اعمال سیاست‌های نئولیبرالی در این کشور بوده که قوانین و قواعدی را در تار و پود آمریکا تنیده که بر مبنای آن بخش اندکی از جمعیت این کشور منافع حاصل از دستاوردهای اقتصادی را تصاحب می‌کنند و بخش اعظم جمعیت از مواهب رشد اقتصادی بی‌بهره‌اند. استیگلیتز در این کتاب نشان می‌دهد که نظام اقتصاد نئولیبرالی نظام بیماری است که به فعالیت‌های سوداگرانه در بازارهای مالی بیش از سرمایه‌گذاری‌های مولد پاداش می‌دهد. در این سیستم بیمار، به ناگزیر، گرایش به نوآوری کاهش می‌یابد و به رشد بلندمدت آسیب وارد می‌شود. به‌سخنی دیگر، اگر نظام سرمایه‌داری کنترل نشود می‌تواند به نتایج فاجعه‌باری منجر شود.

نظام جمهوری اسلامی ایران انطباق می‌یابد. از این رو، هدف اصلی از ترجمه این کتاب جلب نظر پژوهشگران و سیاست‌گذاران به نظرات منتقدین نظام سرمایه‌داری بدون کنترل است.

در ترجمه و ویرایش این کتاب خانم‌ها محبوبه جهادی، سعیده ایزدی و الهام احمدپور همکاری داشته‌اند که از تلاش و پیگیری آنها صمیمانه تشکر می‌کنم. از مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، مشوق ترجمه و ناشر کتاب، بسیار سپاسگزارم.

دکتر زهرا کریمی

مدرس دانشگاه

شود تا در کوتاه‌مدت سطح رفاه خانوارهای متوسط و کم‌درآمد بهبود یابد و در بلندمدت نوآوری، سرمایه‌گذاری و تولید و اشتغال مولد تقویت شود.

هرچند این کتاب به تحلیل مشکلات اقتصادی آمریکا و ارائه راهکارهای مناسب برای این کشور می‌پردازد ولی کتاب مفیدی برای خواننده ایرانی نیز هست زیرا علاوه بر شناخت ریشه‌های تشدید فقر و نابرابری در نظام نئولیبرالی، ترکیب مناسبی از سازوکار بازار و مداخله دولت برای تضمین رشد و عدالت اجتماعی به دست می‌دهد که با آرمان‌های

www.ketab.ir